

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 września 2015 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. przeciwko J. J. i B. B. o zapłatę, zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 3.714,02 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 maja 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 717,00 zł tytułem kosztów procesowych, a także nakazał ściągnąć solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 395,00 zł tytułem zwrotu kosztów świadka (wyrok k. 348, uzasadnienie k. 377-381 tom II).

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani zaskarżając go w całości, zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego, a to art. 65 § 1 i § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na niesłusznym przyjęciu, iż w przypadku rozwiązania za porozumieniem stron umowy o powierniczym przelewie wierzytelności i windykacji roszczeń nr (...) z dnia 12 marca 2014 roku przejmującemu (stronie powodowej) przysługuje wynagrodzenie określone w §7 umowy;

2) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikającą z naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c., która polega na wyciągnięciu niewłaściwych wniosków z zebranych w sprawie dowodów z dokumentów, a to: umowy o powierniczym przelewie wierzytelności i windykacji roszczeń nr (...) z dnia 12 marca 2014 roku, pisma pozwanych z dnia 15 kwietnia 2014 roku i pisma strony powodowej z dnia 30 kwietnia 2014 roku, co doprowadziło do niesłusznego przyjęcia, iż pozwani rozwiązali przedmiotową umowę, a zgoda strony powodowej na rozwiązanie umowy pozwala na obciążenie pozwanych wynagrodzeniem w kwocie 3.714,02 zł.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kwotą 34,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictw; względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kaliszu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego (apelacja k. 394-397 tom II).

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego udzielonego przez adwokata (odpowiedź na apelację k. 413-415 tom III).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotowa sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym uregulowanym w art. 505¹ k.p.c. - art. 505¹⁴ k.p.c.

W postępowaniu tym apelację można oprzeć na dwóch wskazanych w przepisie art. 505⁹ § 11 k.p.c. podstawach: naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

W świetle stanowiska Sądu Najwyższego apelacja w postępowaniu uproszczonym ma charakter apelacji ograniczonej (por. stanowisko SN zawarte w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55, mającej moc zasady prawnej). Oznacza to, że jej celem jest kontrola wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji (z punktu widzenia jego zgodności z materiałem procesowym pozostającym w dyspozycji sądu orzekającego) w granicach wyznaczonych przez treść zarzutów apelacji.

Wobec rozpoznania sprawy w postępowaniu uproszczonym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. ogranicza uzasadnienie jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku w postępowaniu odwoławczym z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Bezzasadnie skarżący podnosi zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., które doprowadziło do sprzecznego z materiałem dowodowym ustalenia stanu faktycznego polegającego na przyjęciu, że pozwani rozwiązali przedmiotową umowę, a zgoda strony powodowej na rozwiązanie umowy pozwalała na obciążenie pozwanych wynagrodzeniem.

Zgodnie z zasadą wynikającą z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Stosując zasadę swobodnej oceny dowodów według własnego przekonania, sąd obowiązany jest przestrzegać zasad logicznego rozumowania, a więc może z zebranego materiału dowodowego wyciągnąć wnioski tylko logicznie uzasadnione. Sąd może dać wiarę tym lub innym świadkom, czyli swobodnie oceniać ich zeznania, nie może jednak na tle tych zeznań budować wniosków, które z nich nie wynikają. Przy ocenie dowodów, tj. ich wiarygodności i mocy, istotną rolę odgrywają zasady doświadczenia życiowego.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 czerwca 2003 roku, V CKN 417/01, LEX nr 157326).

W tym zakresie należy brać pod uwagę cały materiał sprawy. W wyniku swobodnej oceny dowodów sąd dokonuje selekcji zebranego materiału pod kątem widzenia istotności poszczególnych jego elementów. Dalszym założeniem prawidłowej oceny dowodów jest ich poprawna interpretacja: np. wykładnia zeznań świadka, wykładnia dokumentu, itd.

W rozpoznawanej sprawie zgromadzony materiał dowodowy, a w szczególności korespondencja pomiędzy stronami, dał podstawy do przyjęcia, że do rozwiązania zawartej umowy przelewu wierzytelności doszło jednostronnie przez pozwanych, a nie w wyniku porozumienia stron.

Bezspornym w sprawie jest, że w wyniku nieefektywnych działań powoda podjętych w celu ugodowego wyegzekwowania podlegających cesji wierzytelności, podjął on decyzję o skierowaniu sprawy na drogę sądową, a wobec tego wezwał pozwanych, zgodnie z § 8 pkt 3 umowy do uiszczenia kwoty koniecznej na pokrycie kosztów procesu, której pozwani nie uiszcili.

W związku z ustaleniem przez pozwanych, że możliwość wyegzekwowania przelanej na powoda wierzytelności jest mało prawdopodobna, w piśmie skierowanym do powoda z dnia 15 kwietnia 2014 roku pozwani wykazali wolę rozwiązania łączącej ich umowy za porozumieniem stron z jednoczesnym rozliczeniem poniesionych kosztów związanych z dotychczas wykonanymi czynnościami. Przewidując jednocześnie wariant niewyrażenia zgody przez powoda na takie rozwiązanie umowy, wnieśli o ewentualne potraktowanie tego pisma jako wypowiedzenia łączącej ich umowy z przyczyn niezależnych od stron, a więc z podaniem przyczyny i niestosowanie trybu przewidzianego w §12 pkt 1 i 3 umowy, który odnosił się do rozwiązania umowy bez podawania przyczyny. Pozwani mając świadomość niekorzystnych postanowień umowy w przypadku jednostronnego wypowiedzenia umowy, w postaci zapłaty wynagrodzenia określonego w §7, zastrzegli, że dokonają zapłaty za wykonane przez powoda do chwili obecnej czynności (k.21-22).

W odpowiedzi na powyższe powód w piśmie z dnia 30 kwietnia 2014 roku oświadczył, że wyraża zgodę na rozwiązanie umowy za porozumieniem stron i wobec rozwiązania umowy w tym trybie obciążył pozwanych należnym wynagrodzeniem w niższej wysokości (z 12% na 6%) niż wynagrodzenie wynikające z §12 pkt 3 umowy, regulującego

kwestie rozwiązania umowy przez powierzającego. Powód jednocześnie wezwał pozwanych do zapłaty wynagrodzenia w obniżonej do 6% wysokości, w terminie 3 dni pod rygorem skierowania sprawy do sądu i dokonał zwrotnego przelewu wierzytelności na pozwanych (k. 23 i k. 24).

Wobec braku zapłaty żądanej przez powoda kwoty obniżonego wynagrodzenia logiczny jest wniosek, że do rozwiązania umowy za porozumieniem stron nie doszło. Strony bowiem nie ustaliły warunków rozwiązania tej umowy w sposób zgodny, co jest tym bardziej istotne, że sama umowa cesji wierzytelności takiego trybu rozwiązania umowy nie przewidywała. Żadna ze stron nie przystała na zaproponowane przez drugą warunki rozwiązania umowy: powód na rozwiązanie umowy z zapłatą dotychczas poniesionych kosztów, a pozwani na zapłatę wynagrodzenia z tytułu rozwiązania umowy w niższej wysokości.

W tych okolicznościach wypowiedzenie umowy dokonane przez pozwanych nastąpiło w trybie § 12 pkt 1 umowy, czyli za wypowiedzeniem z konsekwencją zachowania uprawnień przez powoda do wynagrodzenia określonego w § 7 (§12 pkt 3 umowy). Podkreślić należy, że zaproponowanego przez pozwanych trybu rozwiązania umowy za porozumieniem stron umowa nie przewidywała. W piśmie z dnia 15 kwietnia 2014 roku pozwani próbowali dokonać zmiany zapisanych w §12 warunków rozwiązania umowy w trybie porozumienia stron, na co jednak powód nie wyraził zgody.

Pozwani mieli świadomość niekorzystnych dla nich ustaleń umowy w przypadku wypowiedzenia umowy, stąd też próbowali zastrzec w piśmie rozwiązującym umowę, że rozwiązują ją z podaniem przyczyny, a więc pozaumownym trybie, aby uniknąć zapłaty wynagrodzenia, o którym mowa w §7 umowy. Wobec braku zgody powoda na takie pozaumowne rozwiązanie kontraktu, pismo pozwanych z dnia 15 kwietnia 2014 roku należy uznać za jednostronne wypowiedzenie umowy przez pozwanych jako powierzających, w trybie § 12 ust. 1. Bez znaczenia przy tym pozostaje kwestia, że do wypowiedzenia umowy przez pozwanych doszło z podaniem przyczyny, skoro umowa nie przewiduje w takiej sytuacji odmiennych warunków jej rozwiązania niż wskazane w tym paragrafie. Zgodnie zaś z § 12 ust. 3 umowy w przypadku rozwiązania umowy przez powierzającego do dnia zakończenia postępowania windykacyjnego przejmujący (cesjonariusz) ma prawo do wynagrodzenia określonego w § 7 umowy oraz do zwrotu poniesionych kosztów.

Zatem w świetle zapisów umowy bezzasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. 65 k.c. poprzez dokonanie przez Sąd Rejonowy niewłaściwej wykładni umowy o przelewie wierzytelności nr (...), przyjmującej, że powodowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości określonej w §7 umowy.

W art. 65 k.c. zostały określone ogólne dyrektywy wykładni mające zastosowanie do wszelkich oświadczeń woli (§ 1) oraz umów (§ 2). Przepis art. 65 § 1 k.c. stanowi o tym, jak „tłumaczyć” oświadczenia woli. Oznacza to, że kwestia interpretacji oświadczenia woli strony jest zakreślona zasadami ujętymi w tym przepisie. Oświadczenia woli wymagają wykładni w celu ustalenia właściwego ich znaczenia, a w rezultacie w celu rozpoznania skutków prawnych, jakie one wywołują.

Ustalenie treści oświadczenia woli stron należy do ustaleń faktycznych. Natomiast wykładnia oświadczenia woli to zagadnienie prawne. Odbywa się na podstawie art. 65 k.c. i podlega kontroli apelacyjnej z urzędu, gdyż błędy w tym zakresie stanowią naruszenie przepisów prawa materialnego.

W orzecznictwie na gruncie art. 65 k.c. przyjmuje się tzw. metodę kombinowaną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 roku, II CSK 489/06, Lex nr 274245), która zakłada interpretację oświadczeń woli uwzględniającą jednoczesną realizację dwóch wartości: konieczność respektowania woli podmiotu składającego oświadczenie i potrzebę ochrony zaufania osób trzecich do treści złożonego oświadczenia. Stosowanie tej metody składa się z dwóch faz: w pierwszej decydujące znaczenie należy przypisać rzeczywistej woli stron, jeżeli natomiast okaże się, że strony nie przypisywały złożonemu oświadczeniu takiego samego znaczenia, należy przejść do drugiej fazy, w której w sposób obiektywny ustala się właściwe znaczenie oświadczenia, biorąc pod uwagę, jak adresat rozumiał jego sens i jak powinien ten sens rozumieć. W drugiej fazie podstawową dyrektywą wykładni jest przypisanie oświadczeniu sensu, jaki z treścią komunikatu wiązać mógł potencjalny, racjonalny odbiorca.

O wykładni oświadczenia nie rozstrzyga sens przypisywany temu oświadczeniu przez konkretnego odbiorcę. Nie jest możliwe ustalenie, jak odbiorca rzeczywiście zrozumiał oświadczenie; będzie on interpretował oświadczenie w sposób korzystny ze względu na swój interes. Interpretacja ta odbiegać może od treści komunikatu. Oświadczeniu należy nadać sens, jaki nadałby mu typowy odbiorca, znajdujący się w pozycji adresata. To, jak strony, składając oświadczenie woli, rozumiały je, można wykazywać zarówno za pomocą dowodu z zeznań świadków, przesłuchania stron, jak i innych środków dowodowych. Potrzeba sięgania do art. 65 § 2 k.c. zachodzi tylko wówczas, gdy brzmienie postanowień umowy jest na tyle niejednoznaczne, że usprawiedliwia możliwość dokonywania rozbieżnych interpretacji.

W rozpoznawanej sprawie zarówno fakt zawarcia umowy przelewu wierzytelności, jak i jej treść nie były sporne pomiędzy stronami. Odmienna była natomiast ocena prawna wzajemnych praw i obowiązków stron tej umowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż zapisy umowy wskazują, w jakich sytuacjach powodowi (przejmującemu) w przypadku wypowiedzenia umowy przez pozwanych (powierzających) przysługuje wynagrodzenie zastrzeżone w §7 umowy. Jak wskazano powyżej, literalna treść wiążącej strony umowy określa konkretne zdarzenia, których wystąpienie powoduje powstanie ściśle określonych obowiązków dla stron umowy.

Postanowienia umowy zawarte w §12 pkt 3 umowy z 12 marca 2014 roku, stanowiące podstawę żądań powoda, wprost przyznają mu prawo żądania wynagrodzenia na podstawie §7 w przypadku wypowiedzenia umowy przez powierzających bez względu na przyczynę tego wypowiedzenia.

Wprawdzie Sąd Rejonowy, pomimo, iż w pozwie powód wskazał jako podstawę roszczenia §12 pkt 3 umowy, za podstawę prawną zasądzonej kwoty z §7, przyjął §8 pkt 3, z którego wynika obowiązek pozwanych do uiszczenia tego wynagrodzenia w wyniku nieopłacenia przez pozwanych kosztów związanych z dochodzeniem przelanej wierzytelności. Ostatecznie jednak orzeczenie odpowiada prawu, bowiem roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w zasądzonej wysokości wskazanej w §7 umowy.

Odesłanie do §7 odnosi się w wypadku wypowiedzenia umowy cełsi jedynie do wysokości tego wynagrodzenia, a nie wskazanego w tym paragrafie warunku uzyskania tego wynagrodzenia w wyniku skutecznego przeprowadzenia czynności windykacyjnych. Oczywistym bowiem jest, że dochodzenie wierzytelności w drodze sądowej i powstanie w tym zakresie kosztów następuje właśnie w wyniku bezskutecznych czynności windykacyjnych na etapie przesądowym. Mylą się zatem skarżący twierdząc, że prawo powoda do dochodzenia wynagrodzenia w warunkach wypowiedzenia umowy wskazanych w § 12 pkt 3 umowy zależne jest od skutecznie przeprowadzonej windykacji.

Mając powyższe na uwadze i nie znajdując podstaw do wzruszenia z urzędu zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając od pozwanych na rzecz powoda kwotę 300,00 zł z tytułem zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym zgodnie z § 6 pkt 3 w związku z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 461 ze zm.).